

A MAGYARORSZÁGI TÁJÉPÍTÉSZ OKTATÁS KÉT IFLA KONFERENCIA KÖZÖTT: 1984-2024. BETEKINTÉS AN INSIGHT INTO THE HUNGARIAN LANDSCAPE ARCHITECTURE EDUCATION BETWEEN TWO IFLA CONFERENCES: 1984-2024

FEKETE ALBERT | JÁMBOR IMRE | CSEMEZ ATTILA

ELŐZMÉNYEK

A hazai tájépítészeti utóbbi negyven éve, ezen belül pedig főként az 1989-es rendszerváltást követő időszak oktatási fejlesztései erősen támaszkodnak az egyetemi szakoktatás 70-es években végrehajtott sorozatos tantervi reformjaihoz. Ebben az időszakban nemzetközi szinten is nagyot lendült a tájépítészeti oktatás. Európában jelentősen nőtt a tájépítész képzések, programok száma, s az addigi 32 képzés mellett újabb 18 további új szakon indult oktatás [1] (1. ábra).

Míg a hazai kerttervezés és kertépítés oktatásának gyökerei a 19/20. század fordulójáig is visszanyúlhatnak, s Ormos Imre az önálló négy és fél éves kertépítészeti szakot 1963-ban elindította el, addig a tájrendezés szempontjából Mőcsényi Mihály 1968-as tájdefiníciója számít mérföldkönek, ami egyben a tájépítészeti diszciplína hazai meghonosításaként értelmezhető, s a tájépítész-képzés magyarországi „hivatalos” megteremtését tette lehetővé.

„Ormos Imre professzor tanítványaként (kertészeti akadémiai hallgatóként), úgy is mint egy falusi bíró fia, ahhoz a felismeréshez jutottam, hogy a jövőben olyan szakemberekre lesz szükség, akik nemcsak a tehetősek kertjeit és a városok

parkjait tervezik, hanem olyanokra is, akik az ország tájait egységesen gondozzák, fejlesztik...” [2]

A tájépítészeti fejlesztése érdekében Mőcsényi meg is határozta, a nemzetközi gyakorlatban értelmezése szerinti hét, egymással szorosan együttműködő szakterületet [3]:

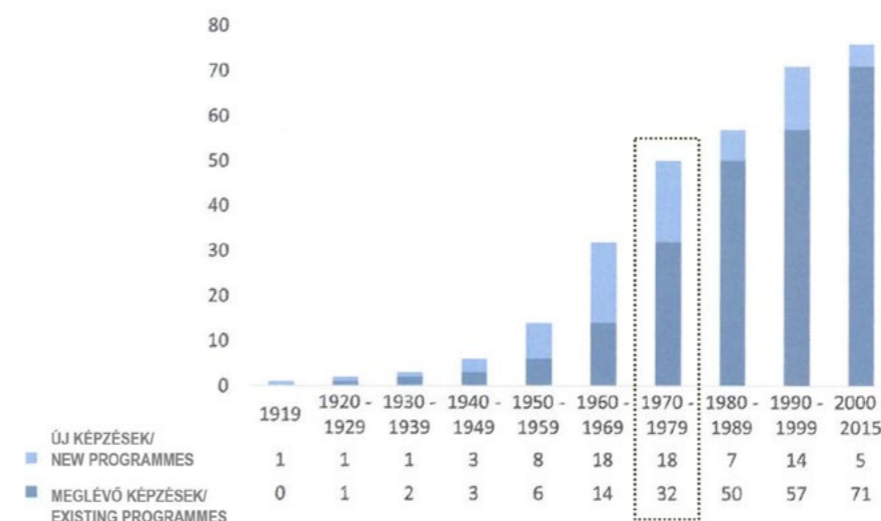
- Kertépítész
- Településközpontológia
- Természet- és tájvédelem
- Tájrehabilitáció
- Tájtervezés
- Regionális tervezés biológiai aspektusa
- Területfejlesztés táji feltételeinek érvényesítése.

Mindezek után Mőcsényi szerepe az 1969-ben indított, egyetemi szintű öt éves „Táj- és kertépítészeti szak” indításában, amely jelentősen megerősítette a korábbi, főként kertészeti képzésből kinőtt programot, elvitathatatlan.

A szakterület tágabb értelmezése nyitást jelentett a társtudományok, társtervezők felé, ami új, önálló tárgyaknak teremtett létjogosultságot, s ezek beépülve a tantervbe évtizedekre biztosították a tájépítész-képzés interdiszciplinaritását.

1. ábra/ Fig. 1: Az európai tájépítész iskolák számának alakulása az utóbbi 100 évben / Evolution of the European landscape schools in the past 100 years

FORRÁS/SOURCE: BARBARA BIRLI; ELLEN FETZER (2019): AZ EURÓPAI TÁJÉPÍTÉS OKTATÁS 100 ÉVE – A SZAKMAALAPÍTÓ ÚTTÖRŐK JELENTŐSÉGE ÉS SZEREPÜK A JÖVŐKÉP FORMÁLÁSÁBAN 4D TÁJÉPÍTÉSZETI ÉS KERTMŰVÉSZETI FOLYÓIRAT 53. SZ. 22-27, 24.

BACKGROUND

The development in landscape architecture education in Hungary over the past forty years, and especially in the period following the 1989 change of the political regime, has drawn heavily on the series of curricular reforms in university education in the 1960s and 1970s. This period also saw a boom in landscape architecture education internationally. In Europe, the number of landscape architecture courses and programmes increased significantly, and 36 new courses were added to the 44 programmes already offered [1] (Fig. 1).

The roots of the education of garden design and construction in Hungary date back to the turn of the 20th century, and Imre Ormos started the independent four-and-a-half-year garden design programme in 1963, while in the field of landscape planning the definition of landscape by Mihály Mőcsényi from 1968 was a milestone, which can also be regarded as the introduction of landscape architecture as a discipline in Hungary, making the ‘formal’ establishment of landscape architecture education possible.

“As a student of Professor Imre Ormos (at the Academy of Horticulture), and also as the son of a village judge, I realised that in the future we will need professionals who will not only design gardens for the wealthy and parks for the cities, but also those who will manage and develop the country’s landscapes in an integrated way...” [2]

In order to develop landscape architecture, Mőcsényi defined what he understood in international practice as seven closely cooperating disciplines [3]:

- Landscape design
- Urban ecology
- Nature and landscape conservation
- Landscape reclamation
- Landscape planning
- The biological aspect of regional planning
- Mainstreaming landscape criteria into regional development

Thus, Mőcsényi’s role in the establishment of the five-year university-level “Landscape Planning and Garden Design” course in 1969, which considerably strengthened the previous programme that evolved from the horticulture-focused course, is indisputable.

The broader interpretation of the field meant an opening towards the partner disciplines and co-designers, which justified the introduction of new, independent subjects, and their integration into the curriculum ensured the interdisciplinarity of landscape architecture education for decades.

The curriculum shown in Figure 2 integrated the basic and specialised subjects necessary for the acquisition of technical skills (descriptive geometry, civil engineering, structural engineering, garden technology, etc.), skills in natural sciences (nature conservation, forestry, dendrology, plant biology, geology, soil science, ornamental horticulture, etc.) and design skills (art, aesthetics, art history, urban planning, landscaping, water engineering, applied ecosystems, landscape

A képzés 2. ábrán bemutatott tanterve integrálta a műszaki (ábrázoló mértan, mélyépítés, magasépítés, szerkezetan, kerttechnika, stb.), a természettudományi (természetvédelem, erdészet, dendrológia, növényélettan, geológia, talajtan, dísznövénytermesztés stb.) valamint a tervezési készségek elsajátításához szükséges alapozó- és szaktantárgyakat (rajz, esztétika, szaktörténet, városépítés, tereprende-zés, vízrendezés, alkalmazott ökoszisztémák, táj- és környezetrendezés, kertépítés, zöldfelületi rendszerek stb.).

A korszak jelentős oktatói vívmánya, hogy Mőcsényi Mihály 1979-ben kidolgozta az úgynevezett kétlépcsős – a mai Bolognai rendszernek megfelelő – képzés tantervét, amely, három év után kertépítő-fenntartó végzettséget biztosított, majd újabb két év tanulmányaival kiegészülve a tájépítés- oklevél megszerzésével adott lehetőséget a tervezésre, amelyet a tervezési jogosultságot szabályozó rendelet is rögzített. A gondosan kimunkált tantervet azonban a korabeli egyetemi vezetés – szakmai hozzá-nem-értésből és féltékenységből nem támogatta. Ezért a professzor lemondott a tisztségeiről, és nyugdíjba vonult. A kétlépcsős tájépítészeti oktatás jóval később, a bolognai rendszer 2006-os bevezetésével valósulhatott meg.

Mőcsényi Mihály 90. születésnapjára írt köszöntésén az egyetem rektora Jámbor Imre dékán idézte „*notorius tanterv- és tananyagfejlesztő*”-nek nevezte a professzort, aki óriási energiákat fordított a szakterület számára fontos, feltáratlan tantárgyak kidolgozására, oktatásának megszervezésére, bevezetésére [4].

„*Kutató és tervező tevékenysége mellett folyamatos tananyagfejlesztő és tanterv-korszerűsítő munkát végzett. Szinte a semmiből teremtette meg a Tájrendezés tantárgy komplex tananyagát, e diszciplínának ő az első hazai művelője.*” [5]

Tananyagfejlesztésének alappillérei között van a jó, nagyrészt külföldi gyakorlatok átvétele más egyetemektől, tanároktól, továbbá a diákságba, a diákok véleményébe, visszajelzéseibe vetett bizalom. „*Amikor egy alkalommal a marcali születésű Fábos Gyula, a Massachusetts-i Egyetem tanára arról beszélt, hogy ők mit oktatnak a tájépítészeti címszó alatt, megkérdeztem, hol van ez leírva; azt válaszolta sehol. Azzal folytatta, hogy ő (és hozzá hasonlóan igen sokan) a hallgatókkal való foglalkozás közben alakítja az új ismeretanyagokat. Mondván, hogy Európa egyetemének többségében olyan tankönyvek rögzítik a tananyagokat, amelyek megírásuk idején váltak avulttá.*” [6]

Oktatási módszereit ismertette gyakran kihangsúlyozta álláspontját, miszerint „*az évente megismételt előadásokra, a jegyzetekre, tankönyvekre, illetve azok memorizálására alapozott oktatás – néhány speciális esetet kivéve – nem egyetemi színvonalú.*” [7]

A magyar tájépítés-képzés nemzetközi gyökerei azonban Mőcsényi elődjéig, Ormos Imréig nyúlnak vissza.

Ormos már az 1920-as évek második felétől – még egyetemi oktatói tevékenysége megkezdése előtt Ausztriában, Németországban és Törökországban tett szert jelentős nemzetközi szakmai tapasztalatra, és építette ki kapcsolatrendszerét. Ormos professzor 1932-es egyetemi belépésétől kezdve nagy hangsúlyt helyezett arra, hogy az alakuló tájépítés-képzés az európai oktatási trendekkel összhangban legyen, s ezt a korábban már közölt 1. ábra nagyszerűen szemlélteti. Tehetséges fiatal munkatársát, az ifjú Mőcsényit is elküldte Svájcba „szakmát tanulni”. Talán épp e szakmai gyakorlat eredménye, hogy hazatérve Mőcsényi Mihály, akkor még tanársegédként már az '50-es évek második felében bevezette a Tereprendezés c. tárgy oktatását. A nemzetközi szakmai kapcsolatok a kemény vonalas szocialista időszakot is átvészelték. A '70-es években hihetetlen történetnek számított, hogy a táj- és kertépítészeti szakirányon tanuló hallgatókat rendszeresen kiviszik Bécsbe szakmai gyakorlatra. Mindez Mőcsényinek a bécsi városi kertészet vezetőjével ápolt jó kapcsolatának volt köszönhető.

Mőcsényi oktatási stratégiájának fontos pillére volt a színvonalas tudományos utánpótlásképzés. Tudatosan készítette fel arra érdemes tanítványait az egyetemi oktatói pályára, így 1975-től külföldi doktori képzésre küldte a későbbi három utódot és szakirányvezetőt: Jámbor Imrét (kert- és szabadtértervezés) valamint Csemez Attilát (tájtervezés, tájrendezés) a Drezdai Műegyetemre (TU Dresden), Csima Pétert (természetvédelem) pedig a Lvovi Egyetemre.

A Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem (MATE) jogelődjének számító Kertészeti Egyetemen a '80-as évek elejére intézetek alakultak, ami ugyancsak befolyásolta a képzési struktúrát. Intézetet két tanszékből létrehozni mesterként lett volna, így a Környezetgazdálkodási és Dendrológiai Intézet megalakítására – amelynek keretében a táj- és kertépítészeti képzés folyt – három tanszékkal úgy kerülhetett sor, hogy az 1971 és 1983 között működő Táj- és Kertépítészeti Tanszék kettévált. A nemzetközi gyakorlatban is elkülönülő objektumtervezést és tájtervezést meg kellett különböztetni, s az egyetemen belül is tükröződnie kellett a két tervezési lépték szerinti tájépítészeti tevékenységnek. A szegregáció eredményeként létrejött tehát a Kertépítészeti és Zöldfelületrendezési Tanszék, valamint a Tájrendezési Tanszék, ami előre jelezte a későbbi szükségszerű szakirányos képzést is [8].

AZ 1984-ES SIÓFOKI IFLA KONFERENCIA

Bár ez egyetemi vezetés igyekezett a „másképp gondolkodó” Mőcsényit szakmai mellékvágányra terelni, ez nem sikerült. Szakmagyorként továbbra is aktívan működött, s tevékenységének köszönhetően a '80-as években a magyar tájépítész határozottan lépett ki a nemzetközi

and environmental planning, garden construction, green space network, etc.).

A major educational achievement of the period was the two-cycle curriculum prepared by Mihály Mőcsényi in 1979, which corresponds to the current Bologna system. After three years, the course would have provided a qualification in garden construction and maintenance, and then, with the addition of two more years of study, the possibility of planning and design by obtaining a degree in landscape architecture would have been possible, which was also laid down in the decree regulating the licence to design. However, the carefully designed curriculum was not supported by the university administration of the time, due to professional incompetence and jealousy. The Professor therefore renounced his offices and retired. The two-cycle landscape architecture education was implemented much later, with the introduction of the Bologna system in 2006.

At Mihály Mőcsényi's 90th birthday celebration, the Rector of the University, quoting Imre Jámbor, Dean of the Faculty at the time, called the Professor a “*legendary developer of curricula and course content*”, who devoted immense energy to the development, organisation and introduction of yet unexplored subjects important for the field [4].

“*In addition to his research and design work, he was continuously engaged in the development and updating of curricula. He created the complex course content of Landscape Management almost out of thin air, and was the first Hungarian practitioner of this discipline.*” [5]

Among the cornerstones of his efforts in curriculum development is the adoption of good practices from other universities and teachers, mostly from abroad, and the trust in his students, in their opinion and feedback. “*When Gyula Fábos, a Marcali-born professor at the University of Massachusetts, once talked about what they taught in landscape architecture programme, I asked him where that was written down; he said nowhere. He went on to say that he (and many others like him) builds new knowledge while working with students, pointing out that in most universities in Europe, curricula are recorded in textbooks that become obsolete the very moment they are written.*” [6]

When discussing his teaching methods, Mőcsényi often emphasised his view that “*teaching based on lectures repeated every year, as well as on handouts, textbooks and their memorisation, is not, except in a few special cases, of university standard.*” [7]

However, the international roots of landscape architecture training in Hungary date back to Mőcsényi's predecessor, Imre Ormos. Ormos had already gained considerable international professional experience and built up a network of connections in Austria, Germany and Turkey from the second half of the 1920s, before he started his university teaching activities. From 1932, when

Professor Ormos became a university lecturer, he placed great emphasis on ensuring that the emerging training of landscape architects was in line with European educational trends, as illustrated in Figure 1 above. He also sent his talented junior colleague, the young Mőcsényi, to Switzerland to ‘learn the trade’. Perhaps it was precisely the result of this internship that Mihály Mőcsényi, still an assistant lecturer at the time, introduced the teaching of the course “Landscape Management” in the second half of the 1950s. International professional relations withstood the hard-line Socialist period. In the 1970s, it was an incredible feat that students of landscape planning and garden design were regularly taken to Vienna for an internship. All this was due to Mőcsényi's good relationship with the head of the municipal horticulture department in Vienna.

An important pillar of Mőcsényi's educational strategy was to provide high-quality training for junior academics. He made a conscious effort to prepare his promising students for an academic career, and starting in 1975, he sent his three future successors and heads of specialisations for doctoral studies abroad: Imre Jámbor (garden and open space design) and Attila Csemez (landscape planning and landscape management) to the Technical University of Dresden (TU Dresden) and Péter Csima (nature conservation) to the University of Lvov.

The University of Horticulture, which was the predecessor of the Hungarian University of Agriculture and Life Sciences (MATE), established institutes in the early 1980s, which also influenced the training structure. To create an institute from two departments would have been rather artificial, so the Institute of Environmental Management and Dendrology, which provided training in landscape planning and garden design, was established with three departments, as a result of dividing the Department of Garden Design and Landscape Planning, which operated between 1971 and 1983. A distinction had to be made between landscape design and landscape planning, which were also distinguished in international practice, and the two scales of landscape architecture had to be reflected within the university. As a result of the separation, the Department of Garden Design and Green Space Planning and the Department of Landscape Planning were formed, which also anticipated the later need for specialised training [8].

THE 1984 IFLA CONGRESS IN SIÓFOK

Although the university administration tried to sidetrack the “dissenting” Mőcsényi, they failed. He remained active as a professional practitioner, and thanks to his activities, Hungarian landscape architecture set foot on the international stage in the 1980s. His leadership and active role in the International Federation of Landscape Architects (IFLA), as a board member, vice-president from 1980, and

T A N T E R V

KERTÉSZETI EGYETEM
TERMESZTÉSI KAR
Táj- és Kertépítészeti Szak.

NAPPALI TAGOZAT
Képesítés: Táj- és kertépítész szakos
okleveles kertészmérnök
Érvényes: 1975-től

Sorszám	tantárgy megnevezése	évfolyam félév hetek száma	óraszám		elmélet és gyakorlat heti óraszám										vizsgák							
			össz.	elő- adás	gyak.	I.		II.		III.		IV.		V.		B	K	Z	S	G		
						1	2	3	4	5	6	7	8	9	10							
1.	Filozófia, esztétika		123	123					3	3					3				9	5	4	
2.	Politikai gazdaságtan		179	110	69	2	1	2	2	2	1				2	1			1,8	3	2	
3.	Tudományos szocializmus		84	56	28								2	1	2	1			7		6	
4.	Orosz és választott idegen nyelv		222		222	-	2	-	2	-	2	-	2	-	2	-	2	-	4,8		12,3,5,6,7	
5.	Honvédelmi ismeretek		107	55	52	1	-	1	-	1	-	1	-	1	-	1	-	1				
6.	Munkavédelem		14		14	-	1														1	
7.	Testnevelés		139		139	-	2	-	2	-	2	-	2	-	2	-	2	-				
8.	Fizika		42	28	14	2	1											1				
9.	Agrometeorológia		70	28	42				2	1	-	2						3			4	
10.	Matematika, számítástechnika		164	96	68	2	2	3	1						2	2		1,9	2		9	
11.	Ábrázoló mértan, rajz		167	56	111	1	1	2	1	1	1	-	1	-	1	-	1	-	3		12,5,6,7,8	
12.	Kémia		112	56	56	2	2	2	2									2	3			
13.	Geológia, talajtan		112	56	56			1	1	1	1	2	2					3		5		
14.	Növénytan, táj-növényföldrajz		178	96	82	3	2	2	2						2	2		1,8	2		1	
15.	Dísznövényterm., dendr., alk. akaszt.		252	159	93			1	1	2	1	3	1	1	1	1	1	2	1	2	1	4,6,9
16.	Növényélettan		54	54										2	-	2	-	7	8			
17.	Természeti enciklopédia, faisk. term.		70	42	28			2	1	1	1							5	5		4	
18.	Növényvédelem		56	28	28					2	2							5				
19.	Geodézia		84	42	42	1	1	1	1	1	1							1		3	2	
20.	Táj- és kertépítészeti gépek		112	56	56			2	2	2	2									4	3	
21.	Ép. szerk., szilárdságtan, magaspítés		280	182	98	1	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	24,6	5,7		1,2,3	
22.	Mélyépítés		126	70	56					1	1	1	3	2					6		4,5	
23.	Tereprendezés		84	42	42	1	1	1	1	1	1							2,4			3	
24.	Vízgazdálkodás		84	42	42							1	1	2	2			6	7			
25.	Városépítés, tel. közt. rend., ter. fejl.		140	89	51							2	1	1	1	2	1	2	1		7,9,10	
26.	Szaktört., kert. techn., kert. ép. z.f. rend.		348	195	153	3	-	2	-	2	1	1	2	3	2	3	1	2	1	1	1,2,6	
27.	Erdészeti, természetvédelem		42	42										3	-			7				
28.	Táj- és környezetrendezés		204	102	102									2	2	2	2	2	2	2	2	7,9
29.	Vállalati és makrogazdaságtan		251	158	93			1	1	2	1	3	2	2	1	2	1	2	1	2	1	5,9
30.	Jogismeret		22	22												2	-	10				
31.	Választott tárgy		184	105	79					-	1	2	1	1	2	1	2	1	1	1		6,8,9,10
32.	Rész. összeg		4106	2190	1916																	
33.	Üzemi gyakorlat, szemle		880		880																	
Diplomaterv			200		200																	
összesen:																						
félévi összesítés			16	14	17	16	17	16	15	18	16	18	15	16	15	16	14	15	9	11	7	
összesen:			518,6	2190	2996	30	33	33	33	34	33	33	33	30	34	18						
Beszámoló (B)																						
Kollokvium (K)			6	4	2	3	2	4	3	3	3	6	2									
Záróvizsga (Z)				1	2	2	3	2	3	3												
Szigoriat (S)				1	2	1	1															
összesen:			6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	5									
Gyak. jegy (G)			5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5									
Mindösszesen:			11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	10				

ÁLLAMVIZSGA:
komplex jellegű záró számonkérés diplomaterv védéssel.

porondra. Vezetégyénisége, aktív vezetőségi szerepvállalása a Nemzetközi Tájépítész Szövetségben (International Federation of Landscape Architects, IFLA) – 1980-tól vezetőségi tag, alelnök, majd 1986-1990 között elnök – lehetővé tette a szakma honi eredményeinek, és ezáltal a magyar egyetemi képzés színvonalának nemzetközi megismertetését és elismertetését. A pozitív külföldi megítéléshez kétségkívül hozzájárult az 1984-ben Siófokon átűtő sikerrel megrendezett IFLA közgyűlés és világkonferencia is, amelyen a szakma nemzetközi vezetői és elismert szakemberei nagy számban voltak jelen.

Mócsényi IFLA elnöksége további oktatásfejlesztéseket is előmozdított. A professzor elnöksége idején került sor az IFLA tevékenységek regionális megerősítésére (Európa, Afrika, Ázsia, Amerika és Ausztrália/Óceánia), így 1989-ben megalakulhatott az Európai Tájépítész Szövetség (European Federation of Landscape Architects, EFLA, majd 2000-től IFLA Europe), amely magával hozta az Európai Tájépítész Iskolák Szövetsége (ECLAS – European Council of Landscape Architecture Schools) illetve az Európai Tájépítész Diákok Szövetsége (ELASA – European Landscape Architecture Students'

2. ábra/Fig. 2: A Táj- és Kertépítészeti Szak tanterve az 1975-ös tanévben / The curriculum of the Landscape Planning and Garden Design Programme in the academic year of 1975

FORRÁS/SOURCE: GEDAI, 1978

then president between 1986-1990, enabled the profession's achievements in Hungary, and thus the quality of Hungarian university education, to be internationally recognised and acknowledged. The IFLA General Assembly and World Congress held in Siófok in 1984, which was a resounding success and was attended by a large number of international leaders and renowned experts in the field, undoubtedly contributed to this positive international perception.

Mócsényi's IFLA presidency also promoted further educational improvements. It was during his presidency that IFLA's activities were strengthened regionally (Europe, Africa, Asia, America and Australia/Oceania), leading to the establishment of the European Federation of Landscape Architects (EFLA) in 1989 (IFLA Europe from 2000), which brought about the formation of the European Council of Landscape Architecture Schools (ECLAS) and the European Landscape Architecture Students' Association (ELASA) [9]. Both of the latter two organisations have become closely involved in landscape architecture higher education, linking and coordinating the activities of European landscape architecture schools as a major international network.

The links between domestic and international events can also be demonstrated chronologically. In 1983, the Education Department of the Ministry of Agriculture ordered all higher education institutions associated with the Ministry to develop new curricula. Thus, a new curriculum for the landscape planning and garden design course at the University of Horticulture and Food Industry was prepared and introduced in the academic year of 1984/85 (Fig. 3).

The development of this curriculum and its forward-looking professional content were favourably influenced by the spirit of the IFLA Congress in Siófok and the new professional achievements presented there; it also included subjects and groups of subjects that were internationally relevant at the time and which are still taught under similar names (e.g. Landscape Planning, Nature Conservation, Urban Sociology, Road and Utility Planning, Landscape and Garden History, Garden Heritage Conservation).

It is typical of the period that Hungarian landscape architecture entered the international scene not only through representative events, but also by professional projects and designs. A good example of this is the entry the faculty's lecturers [10] submitted for the international landscape design competition for the 'Parc de la Villette' in Paris in 1982.

THE FACULTY OF LANDSCAPE ARCHITECTURE, PROTECTION AND DEVELOPMENT (1992-2004)

The IFLA Congress in Siófok, the consistent development of landscape architecture education and research in Hungary, and the implementation of creative and professional works contributed to the emergence of landscape architecture as a profession in the early 1990s, to the general recognition of the discipline of landscape design, to the widespread establishment of the discipline of landscape planning, and to the growing social importance of green space and landscape planning activities.

The change of political regime in 1989 created new opportunities for the development of vocational education, the long-term effects of which determined the direction of landscape architecture education in Hungary. Mihály Mócsényi, who had retired in 1979 for reasons of professional politics, was reappointed. The professional and public recognition of the professor is confirmed by the fact that in 1992, at the age of seventy-five, he was elected Rector of the University of Horticulture and Food Industry. This achievement, which can also be considered a success in professional politics, was a major contribution to the development of landscape architecture education, since as Rector, Mócsényi was able to establish the Faculty of Landscape Architecture, Protection and Development in the same year. Professor Attila Csemez explained the name of the Faculty, which might seem rather complicated at first glance, as follows: "When naming the Faculty, Rector Mócsényi insisted on covering the full range of subjects within the field, either with foresight or by over-asserting the areas of activity. 'Landscape architecture' clearly indicates the activity of the discipline. 'Landscape protection' emphasises the commitment of our field of activity, an approach of conservation, preservation and protection. Lastly, 'landscape development' highlights the dynamism and investment-oriented position of the industry's activities." [11]

As a result of the organisational development, three additional departments were formed by the division of the existing Department of Garden Design and the Department of Landscape Planning. The departments were intended to cover the main areas of the profession, with a view to the possibility of strengthening and developing them in the future (Fig. 4).

The 1990s in Hungary were marked by profound social and economic changes that had an impact on the

3. ábra/Fig. 3: Az okleveles táj- és kertépítész mérnök képzés 1984-től érvényes tanterve / *The curriculum of the Landscape Planning and Garden Design degree programme from 1984*

FORRÁS/SOURCE: JÁMBOR IMRE

Association) [9] megalakulását is. Mindkét utóbbi szervezet erőteljesen bekapcsolódott a felsőfokú tájépítész-képzésbe, komoly nemzetközi hálózatként fogva össze és koordinálva az európai tájépítész iskolák tevékenységét.

Az összefüggések a hazai és a nemzetközi történekek tekintetében kronológiailag is jól kimutathatók. 1983-ban az Földművelési Minisztérium Oktatási Főosztályának utasítása szerint új tanterveket kellett kidolgozni minden, a tárcához tartozó felsőoktatási intézménynek. Így a Kertészeti és Élelmiszeripari Egyetem táj- és kertépítészeti szakán is új tanterv készült, amelyet az 1984/85-ös tanévben be is vezettek (3. ábra).

Ennek a tantervnek a kialakítását, előremutató szakmai tartalmát a siófoki IFLA konferencia szellemisége, az ott bemutatott újdonsült szakmai vívmányok is pozitívan befolyásolták; olyan tantárgyakat, illetve tantárgycsoportokat is tartalmazott, amelyek az akkori nemzetközi szinten kurrens voltak, és amelyeket a mai napig hasonló megnevezéssel oktatunk (pl. Tájrendezés, Természetvédelmi tervezés, Településszociológia, Út- és közműtervezés, Táj- és kerttörténet, Kertépítészeti műemlékvédelem).

Az időszakra jellemző, hogy a magyar tájépítészet nemcsak a reprezentáció szintjén, hanem az alkotásokat, terveket tekintve is kilépett a nemzetközi porondra, s ott megállta a helyét. Jó példa erre a párizsi „La Villette” parkra 1982-ben kiírt nemzetközi tájépítészeti tervpályázat, amelyen a kar oktatói [10] színvonalas pályamunkával vettek részt.

AZ ÖNÁLLÓ TÁJÉPÍTÉSZETI, -VÉDELMI ÉS -FEJLESZTÉSI KAR (1992-2004)

A siófoki IFLA konferencia, a hazai tájépítészkutatás és -kutatás következetes fejlesztése, és az alkotói-szakmai megvalósítások összességében hozzájárultak ahhoz, hogy a 1990-es évek elejére a tájépítészet, mint szakma megjelent a honi köztudatban, a kerttervezési diszciplína általánosan elismertté vált, a tájtervezési diszciplína széles körben gyökeret eresztett, a zöldfelületi, a tájtervezési tevékenység társadalmi jelentősége pedig egyre inkább megnövekedett.

Az 1989-es rendszerváltás újabb lehetőségeket teremtett a szakoktatás fejlesztésére, amelyek hosszú távú hatásai meghatározták a magyarországi tájépítészeti oktatás irányait. A '79-ben szakmapolitikai okokból nyugdíjazott Mőcsényi Mihályt reaktiválták. A professzor szakmai elismertségét és közéleti beágyazottságát támasztja

alá, hogy 1992-ben, hetvenöt évesen a Kertészeti és Élelmiszeripari Egyetem rektorává választották. Ez a szakmapolitikai sikerként is elkönnyelhető fegyvertény jelentős segítséget nyújtott az tájépítész oktatásfejlesztéséhez, hiszen rektorként Mőcsényi még abban az évben létrehozhatta az önálló Tájépítészeti, -védelmi és -fejlesztési Kart. A Kar elsősre meglehetősen bonyolult megnevezését Csemez Attila professzor a következőképpen magyarázta: „A Kar megnevezésében előrelátó módon vagy éppen a tevékenységi területek túlbiztosításával Mőcsényi rektor úr ragaszkodott a szakterület által művelt témakörök teljes lefedéséhez. Az első szó, a Tájépítészeti egyértelműen a szakterületi tevékenységet jelenti. A második, a tájvédelmi szó a tevékenységi körünk elhivatottságát, a megóvó, megőrző, oltalmazó szemléletet hangsúlyozza. A harmadik, a tájfejlesztési fogalom a szakterületi tevékenységek dinamizmusának, beruházás-orientált helyzete hangsúlyozásának érdekében történt.” [11]

A struktúrafejlesztés következtében a már meglévő Kerttervezési Tanszék és a Tájtervezési Tanszék megosztásából három további tanszék megalakítására került sor. A tanszékek kialakítása a szakterületi lefedés elvét követve a fő specializációs irányok jövőbeni erősödésének, fejlesztésének lehetőségét tartotta szem előtt (4. ábra).

A kilencvenes éveket mélyreható társadalmi és gazdasági átalakulások jellemezték Magyarországon, amelyek szakmánkat is érintették. A nagy állami tervezővállalatok nagyobbrészt megszűntek, vagy erősen átalakultak, s a kisszámú, alig néhány tucatnyi aktív tájépítész ekkor kezdett el magántervezőként dolgozni, vagy néhány fős irodát alapítani. A felsőfokú szakoktatás a Villányi úti képzőhelyen tovább fejlődött.

A Tájépítészeti, -védelmi és -fejlesztési Kar megalapítását követően a fő képzési forma a Karon az ötéves tájépítész-mérnök képzés volt, amely 1988-tól 1998-ig „okleveles táj- és kertépítész mérnök”, majd 1999-től „okleveles tájépítész-mérnök” képesítést biztosított. A kezdeti alacsony, 20-25 fős hallgatói létszám fokozatos növekedésével az 1990-es közepére már 70-80 fő nyert felvételt évente, s beindult a szakirányos képzés, amely a tanszékek specializációját tovább erősítette. Jelentős változást a rendszerben az 1996/1997-es tanév jelentett. Ettől kezdődően a képzés országosan kreditrendszerű lett, ami szükségessé tette, hogy az oktatási programok rugalmasabbak legyenek, egyes tárgyakat így például mindkét félévben ismétlődően meg kellett hirdetni. A 2001/2002-es tanévtől új

Sor-szám		Tantárgy megnevezése		Óraszám		Elmélet és gyakorlat heti óraszám										Vizsgák				
						I.		II.		III.		IV.		V.		K	Z	S	GY	
						1	2	3	4	5	6	7	8	9	10					
		Ö.	E.	Gy.	14	14	13	17	14	15	14	14	12	12						
1.	Filozófia, Esztétika	118	118	–	3–	2–									2–	2–	1,10	2	–	–
2.	Politikai gazdaságtan	90	90	–			3–	3–									–	–	4	3
3.	Tudományos szocializmus	42	42	–					3–								5	–	–	–
4.	Magyar munkásmozg.története	30	30	–						2–							6	–	–	–
5.	Település szociológia	24	24	–											2–		–	–	–	10
6.	Testnevelés	174	–	174	–2	–2	–2	–2	–2	–2							–	–	–	–
7.	Idegen nyelv	460	–	460	–4	–4	–4	–4	–4	–4	–4	–4	–4				–	3,8	–	1,2,4,5,6,7
8.	Honvédelmi ismeretek	94	52	42	1	1							1	2	2–		–	–	–	–
9.	Munkavédelem																–	–	–	2
10.	Alkalmazott matematika I - II.	168	56	112	3	4	1	4									1	2	–	1
11.	Kémia	84	56	28	2	1	2	1									–	2	–	1
12.	Növénytan és Növényföldrajz	166	110	56	4	2	2	2	–								2	–	3	1
13.	Növényélettan	51	34	17					2	1							4	–	–	–
14.	Geológia és talajtan	110	62	48					2	2	1						–	5	–	4
15.	Tájklimatológia	45	30	15							2	1					6	–	–	–
16.	Dendr. és Dísznö. term. I–IV.	328	155	173					1	1	3	2	4	1	3	2	1	6,8	–	9
17.	Növényvédelem	42	28	14											2	1		7	–	–
18.	Ábrázoló mértan és rajz	166	42	124	1	1	2	2	–2						–2	–2		2	–	1,3,7,8
19.	Geodézia	82	41	41	2	2	1	1									–	–	3	2,3
20.	Tereprendezés	95	41	54	2	2	1	2									–	–	3	2
21.	Táj- és kertépítési gépek	103	60	43			2	2	1								–	4	–	2
22.	Út- és közműtervezés	93	62	31					2	1	2	1					–	5	–	4
23.	Építészet I–IV.	303	188	115	2	1		2	1	2	1	2	1	2	1	2	1,4	5,7	–	3,6,8
24.	Terület és településrend.	138	76	62									2	1	2	3	2	1	8	10
25.	Kertép. és zöldfel. rendezés	340	155	185			2	1	2	2	1	2	2	1	2	2	4,7	–	9	3,5,6,8
26.	Táj- és Kertép. történet	76	76	–					2–	3–							–	–	5	4
27.	Tájrendezés	211	107	104							1–	2	2	2	2	2	2	7,9	–	10
28.	Vizgazdálkodás	36	24	12										2	1		9	–	–	–
29.	Erdészet	24	24	–											2–		–	–	–	9
30.	Természetvédelmi tervezés	24	24	–											2–		–	–	–	9
31.	Területi gazdaságtan	45	30	15							2	1					6	–	–	–
32.	Vállalati gazdaságtan I–V.	180	128	52							2	1	2	1	2	2	4	–	9	10
33.	Jogismeret	24	24	–											2–		10	–	–	–
34.	Fakultatív tárgy	210	110	100							2–	2–	2–	–2	–2	2	4	–	–	5–10
35.																				
36.																				
	Összesen	4176			32	32	28	32	31	30	29	31	30	24	23	11	9	9	49	
	Elmélet	2099			16	13	13	17	19	15	12	12	17	17						
	Tantermi gyak.			2077	16	19	15	15	12	15	17	19	13	7						
	Kollokvium				3	2	–	3	1	4	3	2	3	2						
	Záróvizsga				–	3	1	1	3	–	1	1	–	1						
	Szigorlat				–	–	3	1	1	–	–	–	–	2	2					
	Összesen				3	5	4	5	5	4	4	3	5	5						
	Gyak. jegy				5	5	5	4	4	5	6	6	6	3						
	Mindösszesen:				8	10	9	9	9	9	10	9	11	8						

profession. The large design firms in state ownership were mostly closed down or heavily restructured, and the handful of active landscape architects, barely a few dozen, started to work as independent designers or set up their own studios with a few employees. Professional higher education continued to develop at the Villányi Road Campus.

Following the establishment of the Faculty of Landscape Architecture, Protection and Development, the core training course was the five-year Landscape Architecture Programme, which offered the qualification “Landscape

Planner and Garden Designer” between 1988-1998 and “Landscape Architect” from 1999 onwards. With a gradual increase in the number of students from an initial 20-25, by the mid-1990s there were 70-80 admissions per year. Specialisations were launched that further strengthened the distinct profiles of the departments. The 1996/1997 academic year marked a major change in the system. The training became nationally credit-based, which required more flexibility in the curricula, for example, some subjects had to be offered for both semesters. In the academic year 2001/2002, a new curriculum was introduced. One

TÁJÉPÍTÉSZETI, -VÉDELMI ÉS -FEJLESZTÉSI KAR FACULTY OF LANDSCAPE ARCHITECTURE, PROTECTION AND DEVELOPMENT	
DÉKÁN/DEAN: MŐCSÉNYI MIHÁLY	
Kert- és Településképzési Tanszék Department of Garden and Urban Design	TANSZÉKVEZETŐ/HEAD OF DEPARTMENT JÁMBOR IMRE
Kertművészeti Tanszék Department of Garden Art	TANSZÉKVEZETŐ/HEAD OF DEPARTMENT B. ORMOS ILONA
Kerttechnikai és Műszaki Tanszék Department of Garden Technology and Engineering	TANSZÉKVEZETŐ/HEAD OF DEPARTMENT BABÓS LAJOS
Tájvédelmi és Tájrehabilitációs Tanszék Department of Landscape Protection and Reclamation	TANSZÉKVEZETŐ/HEAD OF DEPARTMENT CSIMA PÉTER
Tájtervezési és Területrendezési Tanszék Department of Landscape Planning and Regional Development	TANSZÉKVEZETŐ/HEAD OF DEPARTMENT CSEMEZ ATTILA

tanterv szerint kezdődött meg az oktatás, amelynek egyik lényeges eleme volt, hogy az ekkor évente már 70-80 hallgatóval induló tájépítésmérnöki szakon az első és második évfolyamon egységes a képzés, majd a II. évfolyam második félévének végén a tájépítésmérnök hallgatók négy szakirány közül választhattak. A szakirány választás hagyománya később, a kétfélelépcsős képzési rendszer bevezetése után is megmaradt, és napjainkig érvényes.

Az 1989-es rendszerváltást követően a nemzetközi kapcsolatépítés lehetősége is jobban megnyílt. Egyik legfontosabb ilyen irányú kezdeményezés Balogné Ormos Ilonához köthető, aki dékánként az 1990-es évek közepén a korábbi német kapcsolatokat elmélyítve épített ki szoros együttműködést a berlini Humboldt Egyetemmel, amelynek köszönhetően több doktorandusz hallgató is elsők között élvezhette az Erasmus mobilitás nyújtotta előnyöket.

A növekvő kapcsolati háló eredményeként a Kar 2002-ben elnyerte az ECLAS konferencia rendezési jogát. A Budapesten megrendezett szakmai esemény tovább növelte a magyar tájépítésképzés európai presztízsét, elősegítve a hallgatói és oktatói cserekapcsolatokat egyre több neves európai tájépítész iskolával [12].

A 2003/2004-es tanévben indult el a Karon az okleveles településmérnöki szak, úgy öt éves nappali tagozaton, mint három éves kiegészítő levelező szakon. A képzés indítása az akkori dékán, Jámbor Imre nevéhez fűződik, aki Reischl Gáborral és Schneller Istvánnal dolgozta ki és indította el a programot. Ezzel immár két önálló egyetemi szakon folyt az oktatás, amelyek tudományterületileg szorosan kapcsolódtak, és kölcsönösen erősítették egymást [13].

A TÁJÉPÍTÉSZETI KAR (2005-2014)

Fontos pillanat a Kar történetében, hogy a sokak által hosszúnak talált megnevezés 2004-ben Tájépítészeti

Kar-ra rövidült le. Köszönhető ez talán annak is, hogy az 1992-es karalapítás óta eltelt tizenkét év alatt a szakma kellőképpen megerősödött ahhoz, hogy a korábban már hivatkozott tevékenységi területeit az EU csatlakozás küszöbén nem kellett már külön hangsúlyozni.

A csatlakozást követően, pontosabban a 2006/2007-es tanévben kezdődött el hazánkban is az európai felsőoktatási fejlesztéseknek megfelelő kétfélelépcsős oktatási rendszer bevezetése. Ettől kezdve Tájrendező és kertépítő alapszakon (BSc) – nagymértékben az akkori dékán, Csemez Attila erőfeszítéseinek köszönhetően – jelentősen megnövekedett létszámmal (120-140 hallgatóval) – indult a hét féléves képzés, s a hallgatók az ötödik félévtől kezdődően három specializációból (Kertépítő, Tájrendező, illetve Településüzemeltető) választhattak [14].

A Tájrendező- és kertépítőmérnök alapképzési szak utolsó féléve egybefüggő, külső szakmai gyakorlat, amelyet a hallgatók hazai vagy külföldi kertépítő kivitelező, fenntartó, tervező, tájrendezési, általános építőipari, környezetgazdálkodási vállalatoknál, településgazdálkodási, kommunális szolgáltató üzemeknél, tájvédelmi, tájgazdálkodási feladatokat ellátó szervezeteknél, települési önkormányzatoknál, szakigazgatási szerveknél stb. szakirányítás mellett végeznek. A szakmában továbbtanulni vágyó hallgatók a Karon több mesterszakon szerezhetnek diplomát, amely a tervezői jogosultság alapfeltételét jelenti.

A Kar képzési kínálatának bővülése nyomán, a Településtervező mérnöki mesterszak (MSc) indításával összefüggésben újabb struktúraváltozás következett be. Az új településmérnök képzés már 2007-ben elindult, és egy új, önálló Településképzési Tanszék alapítását eredményezte, amelynek feladata elsősorban a települési szakképzés programjának, tantárgyainak gondozása lett. A Kert- és Településképzési Tanszék neve (és képzési profilja) ezzel egyidejűleg Kert- és Szabadtértervezési

4. ábra/Fig. 4: Az 1992-ben megalakult Tájépítészeti, -védelmi és -fejlesztési Kar tanszéki struktúrája / The departments of the Faculty of Landscape Architecture, Protection and Development, established in 1992
FORRÁS/SOURCE: JÁMBOR IMRE

of its main features was that the landscape architecture course, admitting 70-80 students per year, had a unified curriculum in the first two years, and at the end of the fourth semester, students could choose between four fields of specialisation. The tradition of choosing a specialisation was maintained after the introduction of the two-cycle system, and is still in practice today.

After the change of the political regime in 1989, the possibility of developing international relations also broadened. One of the most important initiatives in this regard was taken by Ilona B. Ormos, who, in her capacity as Dean in the mid-1990s, established close cooperation with the Humboldt University in Berlin, strengthening previous German ties and enabling several doctoral students to be among the first to benefit from Erasmus mobility.

As a result of this growing network of contacts, the Faculty won the privilege to host the ECLAS conference in 2002. The professional event held in Budapest further enhanced the prestige of Hungarian landscape architecture education in Europe, facilitating student and faculty exchanges with an increasing number of renowned European landscape architecture schools [12].

In the academic year 2003/2004, the Faculty launched the degree course in Urban Planning, both as a five-year full-time course and as a three-year part-time postgraduate course. This meant that there were now two separate university degree courses, which were closely linked and supported each other. The Urban Planning programme has been initiated by the actual Dean of the Faculty, Imre Jámbor, in cooperation with Gábor Reischl and István Schneller [13].

THE FACULTY OF LANDSCAPE ARCHITECTURE (2005-2014)

An important point in the history of the Faculty was that its name, which was widely considered too long, was simplified in 2004 to Faculty of Landscape Architecture. This is perhaps partly due to the fact that over the twelve years since the faculty was founded in 1992, the profession had become established enough that its fields of activity no longer needed to be emphasised at the eve of EU accession.

After the EU accession, in the academic year 2006/2007 to be precise, the introduction of the two-cycle education system in Hungary started, in line with the European developments in higher education. From then on, thanks largely to the efforts of the Dean at the time,

Attila Csemez, the seven-semester BSc course in Landscape Management and Garden Construction started with a significantly increased number of students (120-140), who were offered the choice between three specialisations (Garden Construction, Landscape Management and Urban Management) starting in the fifth semester [14].

The last semester of the Bachelor's course in Landscape Management and Garden Construction is an internship period, which students carry out under professional supervision at domestic or international companies in garden construction, maintenance, design, landscape management, general construction and environmental management, or urban management and municipal services, or organisations in landscape conservation and landscape maintenance, or at municipalities, special administrative bodies, etc. Those wishing to pursue further studies in the field can obtain a Master's degree at the Faculty in several programmes, which is a prerequisite for the status of chartered designer.

As a result of the increase in the range of courses offered by the Faculty, another structural change took place in conjunction with the launch of the Master's degree in Urban Planning (MSc). The new course was launched in 2007 and resulted in the establishment of a new, independent Department of Urban Planning, whose main task was to take care of the training programme and its subjects. At the same time, the name (and the training profile) of the Department of Landscape and Urban Design was changed to 'Department of Garden and Open Space Design'. Thus, in 2007, the number of departments at the Faculty increased to six and the discipline of Urban Planning was added to the curriculum.

The first two semesters of the four-semester MSc in Landscape Architecture are jointly taught, and from the third semester students study and prepare their diploma projects in the department related to their main specialisation areas within the profession. The master's programme in Urban Planning, similarly to the MSc in Landscape Architecture, did not only aim to admit graduates of the BSc programme of the Faculty, but also attracted young people with BSc degrees in other disciplines (architecture, civil engineering, horticulture, etc.).

The range of courses was further extended in the academic year 2009/2010 with the development of the curriculum and the material for official recognition for the MA Programme in Landscape Architecture and Garden Art. This cross-semester course was launched in February

5. ábra/Fig. 5: Az IFLA EU képzésakkreditációs bizonyítványa 2023-ból, amely három tájépítés programunk (BSc, MSc, MA) nemzetközi szakmai súlyát igazolja / IFLA EU's Letter of Recognition from 2023, confirming the international professional standing of our three landscape architecture programmes (BSc, MSc, MA)

Tanszékre módosult. Így a Karon 2007-ben a tanszékek száma hatra nőtt, s az oktatás a településépítészeti diszciplínával bővült.

A négy féléves Tájépítészmérnök MSc első két féléve közös, a hallgatók a harmadik félévtől diplomatervezéssel témáikkal összhangban, a szakma fő specializációs területeinek megfelelő tanszékeken tanulnak és készítik el diploma-tervüket. A Településmérnök mesterszak – a Tájépítészmérnöki MSc-hez hasonlóan – nemcsak a Kar BSc programján végzettek felvételét célozta meg, hanem más szakterületek (építészmérnök, építőmérnök, kertészmérnök stb.) BSc diplomával rendelkező fiataljait is vonzotta.

A képzési paletta a 2009/10-es tanévben Jámbor Imre kezdeményezésének köszönhetően a Tájépítés és Kertművész Mesterszak (MA) akkreditációs anyagának és tantervének a kidolgozásával tovább bővült. A keresztfélévesen indított képzés keretében az első évfolyam 2012 februárjában kezdte el tanulmányait. A négy féléves képzés a Tájépítés és Kertművész MA mesterszakon egységes. A Tájépítés és Kertművész MA képzést 2014-ben angol nyelven is elindult, Master of Arts in Landscape Architecture and Garden Art (MLA) megnevezéssel. Az angol nyelvű program indításában Szilágyi Kinga, Fekete Albert és Bakay Eszter kari vezetők és oktatók játszott kulcsszerepet.

2012-ben egy újabb szervezeti változás is történt, ez azonban sem a Kar megnevezését, sem annak képzési struktúráját nem befolyásolta: stratégiai okokból a Kertművészeti Tanszéket és Kerttechnikai és Műszaki Tanszéket egy tanszékké kellett összevonni, Kertművészeti és Kerttechnikai Tanszék névvel.

Ugyancsak 2012-ben pályáztuk és kaptuk meg először képzéseinkre az IFLA EU ötéves akkreditációját, amelyet 2017-ben, illetve 2023-ban megújítottunk (5. ábra). A jelenleg ECLAS tagsággal rendelkező európai iskolák 78 tájépítés képzési programja közül mindössze 28 rendelkezik IFLA EU akkreditációval, és ebből a 28 képzésből három (a Tájrendező és kertépítő BSc, a Tájépítészmérnöki MSc illetve a Tájépítés és Kertművész MA) a mi iskolánkhoz kötődik.

A határon túli szakemberképzés a Kar egy jelentős vállalása ebből az időszakból. A Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem Marosvásárhelyi Karán 2012-ben indult tájépítészmérnöki alapképzés szakmai támogatását, mintatantervének és tantárgyi programjainak kidolgozását tudástranzfer keretében vállalta a Kar, ami nem merült ki az erdélyi képzés portfóliójának kialakításában. A közösen elindított oktatás fejlesztését – együttműködési

szereplésén alapuló szakmai felügyelet formájában – azóta is saját ügyének érzi, kiemelt figyelemmel kezeljük. A Kar több oktatója – pótolandó az erdélyi szakoktatók hiányát – tantárgyfelelősként is rendszeresen részt vett a marosvásárhelyi képzés tantárgyainak oktatásában, rendszeres szakmai programok szervezésében. Nyomatott és digitális tananyag adományozásával, magyarországi szakmai programok terjesztésével, közös pályázati részvétellel, akkreditációs tanácsadással stb. is hozzájárul a képzés mielőbbi stabilizálódásához, akkreditálásához, országos és nemzetközi elismeréséhez.

A TÁJÉPÍTÉSZETI ÉS TELEPÜLÉSTERVEZÉSI KAR (2015-2020)

Bár a Tájrendező és kertépítőmérnök alapszakon folyó településüzemeltető szakirányos képzés, valamint a Településmérnöki mesterképzés már a 2006/2007-es tanévben elindult, a Kar neve csupán 2015-ben követte ezeket a fejlesztéseket, és lett Tájépítészi és Településtervezési Kar. A „településtervezés” megjelenése a Kar nevében növelte a szakmai érdekérvényesítés lehetőségét, erősebb „súlycsoportba” sorolva a kart.

A 2015-ös év a nemzetközi kapcsolatok terén is újabb áttörést jelentett. Ekkor nyílt először lehetőség komolyabb tengerentúli kapcsolatfelvételre: elsőként két Shanghai-iskolával sikerült elvi együttműködési szándéknyilatkozatot aláírni. Ennek következtében máig tartó együttműködések sora indult el az East China Normal University Design Iskolájával (ECNU, School of Design), valamint Kína legrangosabb építészeti/ tájépítészeti képzőhelyével, a Tongji Egyetem Építészeti és Tájépítészeti Iskolájával (College of Architecture, Urbanism and Landscape Planning).

A kínai kapcsolat további partnerségekhez nyitott kapukat, hiszen részt vehettünk egy nemzetközi oktatási-kutatási projektben, amely a kínai kisvárosok és falvak megújításának stratégiájával foglalkozott. Kínai részről az ECNU, illetve a TONGJI egyetem vettek részt, de a konzorcium tagja volt a mi karunkon kívül számos más tájépítés és építészkola is (pl. Nuova Accademia di Belle Arti Milan, Technion, Israel Institute of Technology, Politecnico di Torino)

Az egyre bővülő kínai kapcsolatok egyik csúcspontjaként említhető a 2018-ban a Tongji Egyetemen megrendezett „Magyar Tájépítészet Napja”, amelyen a kínai építés és tájépítés iskolák zöme képviseltette magát. A Shanghai-i magyar konzulátus támogatásával

2012, and is a four-semester course without specialisations. In 2014, the course was also introduced in English under the name Master of Arts in Landscape Architecture and Garden Art (MLA). In the initialization of the English language MLA programme the actual Faculty leaders – Kinga Szilágyi, Albert Fekete and Eszter Bakay played a crucial role.

Another organisational change took place in 2012, which did not affect the name of the Faculty or its training structure: for strategic reasons, the Department of Garden Art and the Department of Garden Technology and Engineering had to be merged, giving rise to the Department of Garden Art and Landscape Design.

It was also in 2012 that the Faculty first applied for and received the IFLA Eu five-year recognition for the training programmes, which was renewed in 2017 and 2023 respectively (Fig. 5). Of the 78 programmes in landscape architecture currently offered by ECLAS member schools in Europe, only 28 hold the IFLA Eu recognition, and three of these courses (the BSc in Landscape Management and Garden Construction, the MSc in Landscape Architecture and the MA in Landscape Architecture and Garden Art) are available at our school.

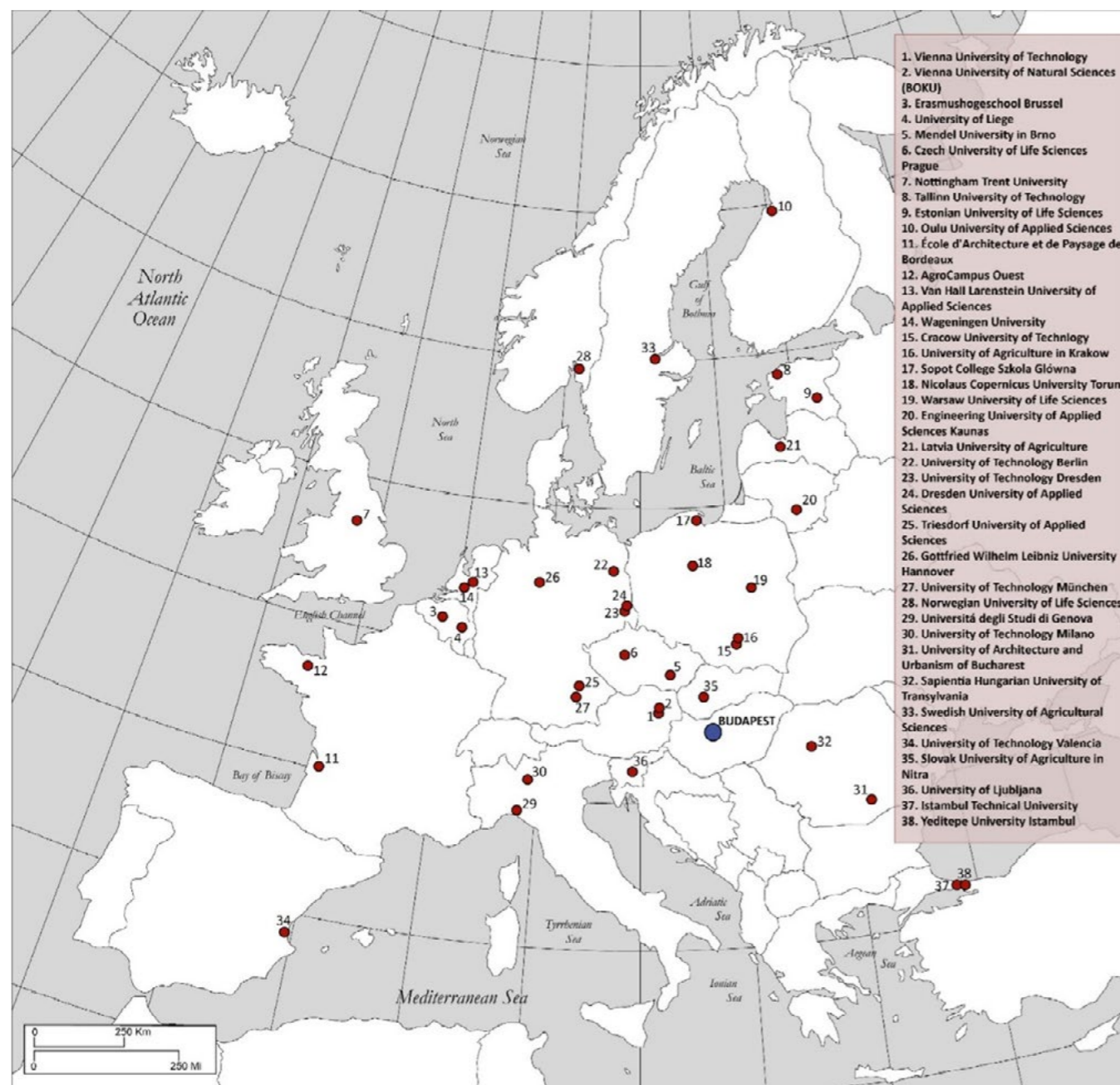
Cross-border training is a major commitment of the Faculty from this period. The knowledge exchange between the Faculty and the Sapientia Hungarian University of Transylvania in Marosvásárhely (Târgu Mures, RO) manifested in a professional contribution to the preparation of the curriculum and course contents for the undergraduate course that started in 2012, and did not conclude with the development of the Transylvanian training portfolio. Since then, the improvement of the jointly launched educational programme, by means of professional supervision based on a cooperation agreement, has been treated as a matter of special concern and has been given close attention. To compensate for the lack of professionals in Transylvania, several lecturers at the Faculty participate in the work at Marosvásárhely as course leaders, and in the organisation of regular professional programmes. By sharing printed and digital content, disseminating information about professional programmes in Hungary, cooperating in the preparation of competition entries, providing accreditation guidance, etc., the Faculty also contributes to the stabilisation, accreditation and national and international recognition of the programme in Transylvania.

THE FACULTY OF LANDSCAPE ARCHITECTURE AND URBAN PLANNING (2015-2020)

Although the Urban Management specialisation of the graduate course in Landscape Management and Garden Construction and the Master's programme in Urban Planning were launched in 2006/2007, these changes were only reflected in the name of the Faculty in 2015, when it changed to Faculty of Landscape Architecture and Urban Planning. The introduction of 'urban planning' in the name of the Faculty increased the potential for professional advocacy, placing the Faculty in a stronger position.

The year 2015 also marked a breakthrough in international relations. It was the first time that major overseas contacts were established, leading to the signing of the first memoranda of understanding with two Shanghai schools. This has initiated a series of ongoing collaborations with the School of Design at East China Normal University (ECNU) and China's most prestigious architecture/ landscape architecture school, the College of Architecture, Urbanism and Landscape Planning at Tongji University.

The Chinese connection paved the way to further partnerships, as we were able to participate in an

létrejött rendezvényen kiállításra kerültek magyar hallgatóink diplomamunkái, és előadások hangzottak el a magyar tájépítészeti oktatásról. Itt alakult ki az a kapcsolat a Henani Mezőgazdasági Egyetem Tájépítészeti Karával (Henan Agricultural University, Faculty of Landscape Architecture and Art), amelynek eredményeként mára ez a képzőhely intézetünk legfontosabb kínai partnere, és amely során együttműködési előszerződés került aláírásra, oktatási együttműködések, valamint egy Kínai-Magyar Tájkutató központ létrehozásában. De a kínai partneregyetemek sorában említhető a fentiek

kívül a China Agricultural University Beijing vagy a Southeast University Nanjing.

A távol-keleti együttműködések terén Kína mellett Indiában (IESCOA Mumbai, University Pune), Vietnámban (Hanoi University of Civil Engineering, HoShi Minh University of Architecture), a Fülöp-Szigeteken (San Carlos University Cebu), illetve Dél-Korában (Sunchon National University) építettünk ki hídállásokat.

Dél-Amerika egy másik olyan régió, amelyet 2014/15-ben fedeztünk fel, és értékeltünk fontosnak oktatáspolitikai szempontból. Először egy magyar-brazil kétoldalú

◀◀ **6. ábra/Fig. 6:** Intézetünk európai Erasmus partneriskolái 2017-ben / European Erasmus partner schools of the Faculty in 2017

7. ábra/Fig. 7: A Tájépítészeti, Településtervezési és Díszkertészeti Intézet jelenlegi szervezeti struktúrája és az Intézet vezetői / The current organisational structure of the Institute of Landscape Architecture, Urban Planning and Garden Art and the heads of the Institute

TÁJÉPÍTÉSZETI, TELEPÜLÉSTERVEZÉSI ÉS DÍSZKERTÉSZETI INTÉZET INSTITUTE OF LANDSCAPE ARCHITECTURE, URBAN PLANNING AND GARDEN ART

INTÉZETIGAZGATÓ/HEAD OF INSTITUTE: FEKETE ALBERT

Dísznövénytermesztési és Dendrológiai Tanszék Department of Floriculture and Dendrology	TANSZÉKVEZETŐ/HEAD OF DEPARTMENT HONFI PÉTER
Kert- és Szabadtertervezési Tanszék Department of Garden and Open Space Design	TANSZÉKVEZETŐ/HEAD OF DEPARTMENT T. ZAJACZ VERA
Kertművészeti és Kertépítészeti Tanszék Department of Garden Art and Landscape Design	TANSZÉKVEZETŐ/HEAD OF DEPARTMENT SÁROSPATAKI MÁTÉ
Tájtervezési és Területfejlesztési Tanszék Department of Landscape Planning and Regional Development	TANSZÉKVEZETŐ/HEAD OF DEPARTMENT KOLLÁNYI LÁSZLÓ
Tájvédelmi és Tájrehabilitációs Tanszék Department of Landscape Protection and Reclamation	TANSZÉKVEZETŐ/HEAD OF DEPARTMENT VALÁNSZKI ISTVÁN
Településképzési és Települési Zöldinfrastruktúra Tanszék Department of Urban Planning and Urban Green Infrastructure	TANSZÉKVEZETŐ/HEAD OF DEPARTMENT SZÖVÉNYI ANNA
Dísznövénytermesztési és Zöldfelületgazdálkodási Kutatócsoport Ornamental Plant and Green System Management Research Group	TANSZÉKVEZETŐ/HEAD OF DEPARTMENT ORLÓCI LÁSZLÓ

international education-research project on strategies for the regeneration of small towns and villages in China. From the Chinese side, ECNU and TONGJI University were involved, but besides our faculty, the consortium also included several other schools of landscape architecture and architecture (e.g. Nuova Accademia di Belle Arti in Milan, Technion - Israel Institute of Technology, Politecnico di Torino).

One of the major events of the ever-expanding relations with China was the 2018 Day of Hungarian Landscape Architecture at Tongji University, where most of the Chinese schools of architecture and landscape architecture were represented. The event, supported by the Consulate General of Hungary in Shanghai, featured an exhibition of Hungarian students' degree projects, and presentations on Hungarian landscape architecture education. It was here that the relationship with the Faculty of Landscape Architecture and Art of Henan Agricultural University was established, which has resulted in this institution becoming our most important partner in China, with a preliminary cooperation agreement signed to establish educational collaborations and a Chinese-Hungarian Landscape Research Centre. Other Chinese partner universities include China Agricultural University Beijing and Southeast University Nanjing.

In addition to China, other Far East collaborations include institutions in India (IESCOA Mumbai, Pune University), Vietnam (Hanoi University of Civil Engineering, Ho Chi Minh University of Architecture), the Philippines

(University of San Carlos Cebu) and South Korea (Sunchon National University).

South America is another region we identified and considered important from an educational policy perspective in 2014/2015. We first welcomed many Brazilian students at our faculty in the framework of a bilateral intergovernmental agreement between Hungary and Brazil (Science Without Borders), and subsequently students from Mexico, Ecuador and Venezuela regularly applied for our courses. Visits to Buenos Aires (Argentina) resulted in the signing of cooperation agreements with the faculties of architecture and agriculture of the University of Buenos Aires (UBA), both in the fields of research and education. Furthermore, we also established contact with the Torquato di Tella University, the University of Morón and the National University of La Plata in Buenos Aires, as well as with the professional association of Argentinean landscape architects.

Our undergraduate, master's and doctoral programmes also attract talented students from many countries in the Arab world (Syria, Iran, Tunisia, Algeria), the former Soviet republics (Uzbekistan, Kazakhstan), Russia, Laos, Bangladesh and Mongolia.

The Fábos Conference, a travelling conference organised jointly by the University of Massachusetts Amherst (UMASS) in the United States and the Faculty of Landscape Architecture, has already a long-standing tradition, taking place in alternating locations every three years since 2001. In addition to UMASS Amherst, Rutgers

kormányközi megállapodás keretében (Science Without Borders) fogadtunk több tucat brazil hallgatót karunkon, majd ezt követően rendszeresen jelentkeztek mexikói, ecuadori, venezuelai diákok képzéseinkre. Buenos Aires-i (Argentína) látogatások eredményeként sikerült együttműködési megállapodásokat aláírni az UBA (University of Buenos Aires) építészeti és mezőgazdasági karaival, úgy a kutatás mind az és oktatás terén. Ezenkívül felvettük a kapcsolatot az Buenos Aires-i Torquato di Tella, a Moron, illetve a La Plata egyetemekkel, valamint az argentin tájépítészek szakmai szervezetével is.

Az arab világ számos országából (Szíria, Irán, Tunézia, Algéria), a volt szovjet- köztársaságokból (Üzbegisztán, Kazahasztán), Oroszországból, Laoszból, Bangladeshből valamint Mongóliából ugyancsak érkeznek jó képességű hallgatók alap-, mester- illetve doktorképzéseinkre.

Itt kell megemlítenünk az Egyesült Államokban az University of Massachusetts Amherst (UMASS) és a Tájépítészeti Kar közös vándorkonferenciáját, a Fábos Konferenciát is, amely ekkor már komoly hagyományokkal rendelkezett, hiszen 2001 óta három évente váltakozó helyszínen került megrendezésre. Az UMASS Amherst mellett komoly partnerünk az USA-ból még a Rutgers University, akikkel ugyancsak szervezünk oktatói mobilitási programokat, hallgatói workshopokat.

A tengerentúli kapcsolatok jelentősége az új közös kutatási lehetőségekben, illetve az Intézet anyagi stabilitásának megteremtésében rejlik, hiszen ezek a kapcsolatok jelentősen hozzájárulnak a piacképes nemzetközi hallgatói utánpótlás biztosításához nemzetközi képzéseinken (MLA, PhD).

Iskolánk ERASMUS partnerkapcsolatai ugyancsak dinamikus növekedtek [15]. Míg 2017 elején 38 iskolával volt ilyen kapcsolat, ez a szám 2019-re 49-re nőtt (6. ábra).

2020-ban karunk 14 oktatója nyert mobilitási támogatást különböző európai partnerintézményekbe. A COVID19 járvány után 2022-től ismét egyre több hallgatónk és oktatónk utazik külföldi partnerintézményekbe. Érdekes tapasztalat, hogy a hallgatók egyre nagyobb számban pályáznak az ERASMUS által támogatott gyakorlati képzőhelyekre, s így lehetőségük van arra, hogy kötelező szakmai gyakorlatukat külföldön teljesítsék. Célországok közül a 2021-22-es statisztika alapján Anglia, Hollandia és Csehország a legnépszerűbbek.

A beutazó hallgatói létszám is visszarendeződött a COVID alatti visszaesés után a „szokásos” évi 25-28 főre. Az utóbbi években legtöbben Törökországból, Franciaországból, Németországból, Hollandiából és Lengyelországból érdeklődnek a magyar tájépítész képzés iránt.

Intézetünk 2015 óta a MATE keretei között (de országos szinten is) elsőként fogadja el hallgatóinknak a külföldön elvégzett Erasmus féléveket, így ösztönözve a fiatalok

nemzetközi szakmai tapasztalatszerzését és kapcsolatépítését.

Számos oktatónk rangos nemzetközi elismerésekben is részesült az elmúlt évtizedekben, ami iskolánk nemzetközi beágyazottságát és elismerését is jól mutatja. Ezek közül a legrangosabb kitüntetés az IFLA által adományozott Sir Geoffrey Jellicoe-díj, amelyet 2012-ben Mőcsényi Mihály professzor kapott meg. Fekete Albert 2014-ben Europa Nostra-díjban részesült az erdélyi magyar kulturális örökség védelme érdekében kifejtett tevékenységéért. Mőcsényi Mihály és Jámbor Imre professzor 2009-ben, illetve 2012-ben ECLAS életmű-díjat kapott, és több oktatónk részesült kiváló oktató (Eplényi Anna, Valánszki István), illetve kiváló kutató (Zelenák Fruzsina) elismerésben is az ECLAS részéről.

A TÁJÉPÍTÉSZETI, TELEPÜLÉS-TERVEZÉSI ÉS DÍSZKERTÉSZETI INTÉZET (2021-2024)

2021-ben, a legutolsó egyetemi integrációt követően a tájépítész képzés az újonnan alapított Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem (MATE) keretein belül működött tovább, amelynek fenntartói joga a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetemért Alapítványhoz került. Az új szervezeti rendszerben az egyetemi oktatásban hagyományos kari struktúra megszűnt, a MATE 21 intézetbe szerveződve képzelte el oktatási és kutatási tevékenységét, így Karunk neve és státusza Tájépítészeti, Településtervezési és Díszkertészeti Intézetté módosult. A névbővítést az indokolta, hogy az Intézethez két új, a díszkertészeti és dísznövény-alkalmazási oktatáshoz és kutatáshoz kapcsolódó szervezeti egység került: a Dísznövénytermesztési és Dendrológiai Tanszék (amely korábban a Kertészettudományi Kar kötelékében működött) és a Díszkertészeti és Zöldfelületgazdálkodási Kutatócsoport, amely a MATE egyetemi struktúrájába integrált Nemzeti Agrárinnovációs Kutatóintézet (NAIK) korábbi kutatási egységéből jött létre (7. ábra).

Az egyetemi integráció a képzés tartalmát nem befolyásolta. A korábbi népszerű BSc és MSc képzések és azokon a hallgatói létszámok megmaradtak, annak ellenére, hogy agrár képzési területen (de sok más képzési területen is) a hallgatószám lényegesen csökkent.

Az 1993 óta önálló tájépítészeti doktori programmal működő, és 2009 óta az agrárműszaki tudományághoz tartozó Tájépítészeti és Tájökológiai Doktori Iskola – amely 2017 óta angol nyelvű képzést is biztosít – hallgatói létszáma látványosan megnőtt. A doktori képzés iránt rendkívül magas a nemzetközi kereslet, gyakorlatilag a témavezetői kapacitás korlátozza a felvehető doktorandusz-hallgatók számát. Az újonnan felvett doktorhallgatók száma évente rendszeresen meghaladja a 10-12 főt, így a doktori iskola aktív hallgatóinak száma eléri az 50-et,

University is another major partner from the USA, with whom we also organise faculty mobility programmes and student workshops.

The importance of overseas relations lies in the new joint research opportunities and the financial stability of the Institute, as they contribute significantly to ensuring a competitive pool of foreign students for our international courses (MLA, PhD).

Our ERASMUS partnerships have also grown dynamically [15]. While at the beginning of 2017 there were 38 partner institutions, this number increased to 49 by 2019 (Fig. 6).

In 2020, 14 members of our faculty received mobility grants to various European partner institutions. After the COVID19 pandemic, from 2022 onwards, we are seeing an increase in the number of our students and staff travelling to partner institutions abroad. An interesting phenomenon is the growing number of students applying for ERASMUS-funded internships, which gives them the opportunity to complete their mandatory professional training abroad. According to the 2021-2022 statistics, the most popular destination countries are the UK, the Netherlands and the Czech Republic.

The number of incoming students has also recovered from the decline under COVID to the “usual” 25-28 per year. In recent years, most of the students interested in Hungarian landscape architecture education came from Turkey, France, Germany, the Netherlands and Poland.

Since 2015, our Institute has been the first within MATE (and also at a national level) to fully recognise Erasmus semesters completed abroad for our students, thus encouraging young people to gain international professional experience and contacts.

Many of our lecturers have also received prestigious international awards over the past decades, which is a good indication of our school's international standing and recognition. The most distinguished of these is the IFLA Sir Geoffrey Jellicoe Award, which was bestowed on Professor Mihály Mőcsényi in 2012. In 2014, Albert Fekete won the Europa Nostra Prize for his work in the protection of the Hungarian cultural heritage in Transylvania. Professors Mihály Mőcsényi and Imre Jámbor received the ECLAS Lifetime Achievement Award in 2009 and 2012 respectively, and several of our faculty members have been awarded the ECLAS Outstanding Educator (Anna Eplényi and István Valánszki) and Outstanding Researcher (Fruzsina Zelenák) Awards.

THE INSTITUTE OF LANDSCAPE ARCHITECTURE, URBAN PLANNING AND GARDEN ART (2021-2024)

In 2021, following the most recent university restructuring, the landscape architecture programme continued to

operate within the newly established Hungarian University of Agriculture and Life Sciences (MATE), maintained by the Foundation for the Hungarian University of Agriculture and Life Sciences. In the new organisational system, the traditional faculty structure of university education was discontinued, and MATE was organised into 21 institutes carrying out teaching and research, thus the name and status of our Faculty became Institute of Landscape Architecture, Urban Planning and Garden Art. The reason for the name extension was that two new units related to the education and research of ornamental horticulture and plant application were added to the Institute: the Department of Floriculture and Dendrology (formerly part of the Faculty of Horticulture) and the Ornamental Plants and Green Space Management Research Group, which was created from the former research unit of the National Institute for Agricultural Innovation (NAIK), integrated into the MATE university structure (Fig. 7).

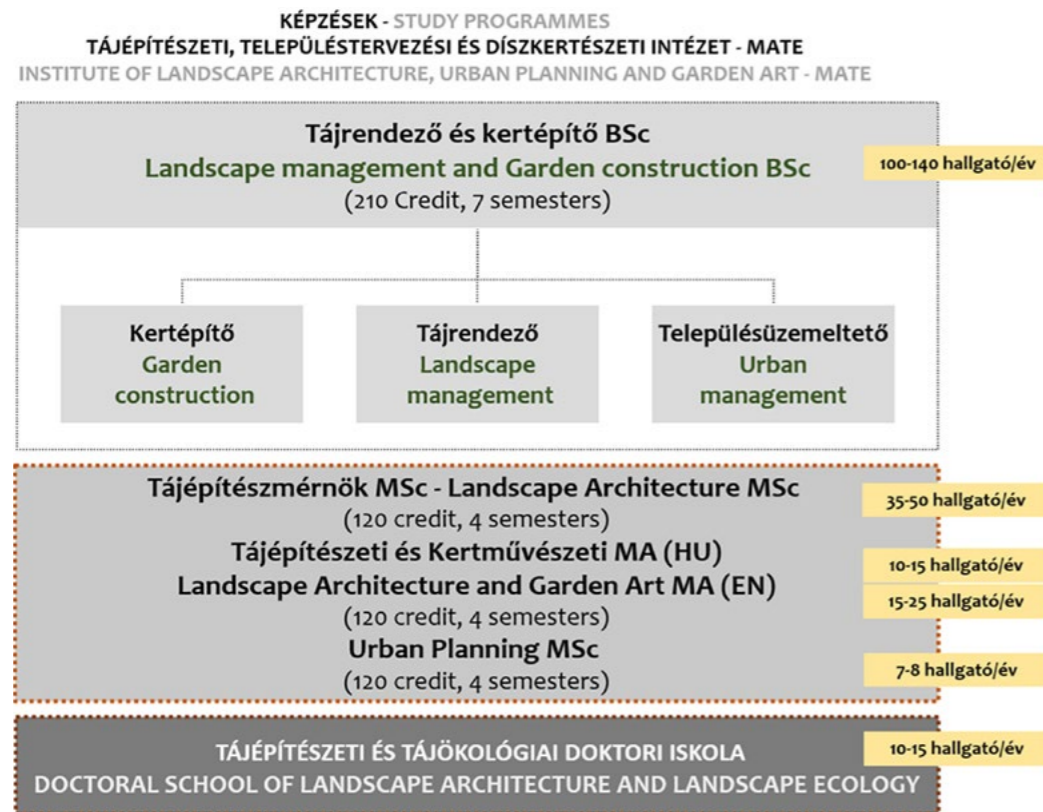
The content of the training was not affected by the university restructuring. The previously popular BSc and MSc courses and their student enrolments have been retained, despite a significant drop in the number of students in agricultural fields (but also in many other fields).

The number of students at the Doctoral School of Landscape Architecture and Landscape Ecology, which is an independent doctoral programme in landscape architecture since 1993 and part of the agricultural engineering discipline since 2009, has increased dramatically, with an English language programme added in 2017. There is an extremely high international demand for the doctoral training, and practically it is the capacity of the supervisors that limits the admission of new doctoral students. The number of newly enrolled doctoral students regularly exceeds 10-12 per year, bringing the number of active students in the doctoral school to 50, with a yearly average of 10 students defending their dissertations.

Another example of training development is the launch of MATE's flagship English-language BSc course in Landscape Management and Garden Construction Engineering in September 2024. The preparation of this programme has been the most challenging educational development process of the past two years for the Institute's staff.

Development of the training is an ongoing process even today (Fig. 8). On the one hand, it builds on traditional teaching practices. Each of the Institute's programmes includes two studio weeks at the beginning or end of the 14-week semesters. Under the guidance of tutors, these studios give students the opportunity to work individually or in groups (survey, analysis, design and creative activities), according to the level of training.

és a disszertációjukat sikeresen megvédők száma évente immár átlagosan 10 fő.

A képzésfejlesztést jelzi a 2024. szeptemberében elindult a MATE zászlóshajó képzéseként megnevezett Tájrendező és kertépítő BSc angol nyelvű program (BSc in Landscape Management and Garden Construction Engineering), amelynek előkészítése az utóbbi két év legkomolyabb oktatásfejlesztési kihívását jelentette az intézet dolgozói számára.

A képzésfejlesztés folyamatosan zajlik (8. ábra). Ez egyrészt hagyományos oktatási sajátosságokra épül. Az Intézet képzési programjainak mindegyikében a 14 hetes félévek elején vagy végén két műhelyét kap helyet. Ezek a műhelyek biztosítják a folyamatos oktatói felügyelet mellett végzett egyéni vagy csoportmunkát (felmérés, elemzés, tervezés és kreatív alkotás), a képzési szintnek megfelelően. A műhelygyakorlat keretében terepgyakorlat is folyhat (geodéziai felmérés, terepkutatás, értékmérés, fakataszter készítése stb.) Az együttműködések alapuló oktatás egyik hatékony formája a közös tervezési műhelyek szervezése partnerintézmények rokonszakos hallgatóival, amelyek a résztvevők függvényében hazaiak vagy nemzetközi is lehetnek. A műhelyhetek némelyikét tanulmányi szemlék váltják ki, de tanulmányi szemlék esetenként a műhelyheteken kívül, azokon felül is szervezhetők. A hazai vagy külföldi helyszínű tanulmányi szemlék célja egy adott félévhez, vagy tantárgyi tematikához kapcsolódó szakmai program elvégzése (pl. üzemlátogatások, faiskolák és évelő kertészetek meglátogatása, kastélykert-bejárások,

túrázások természetvédelmi területen, megvalósult jó tervezői gyakorlat példáinak helyszíni megtekintése stb.).

Rendszeres hazai és nemzetközi tervpályázati részvételek nyári egyetemek, alkotótáborok, közösségi tervezés és részvétel által elsajátítható gyakorlati fogások teszik életszerűvé a feladatmegoldást, hatnak motivációs erőként. Hazai és külföldi külsős szakemberek, alkalmi vagy rendszeres meghívása egy adott tantárgy oktatására széles szakmai spektrumot biztosít az aktuális kihívások megismerésére, kezelésére.

A tájépítészek feladata egy élhető és fenntartható életér kialakítása; oktatási feladat, hogy partnerségben a gazdasági szereplőkkel, a képzés intézményrendszerének és struktúrájának, valamint a felvételi keretszámoknak a megfelelő alakításával biztosítsa a gazdaság igényeihez alkalmazkodó képzés kínálatot.

Az oktatás, a kutatás és a szakmagyakorlás összefonódása elengedhetetlen egy sikeres, kompetitív képzésfejlesztésben, hiszen szakmánk e három egymásra erőteljesen ható, szimbiózisban lévő pilléren nyugszik.

A versenyképes és szakmailag hatékony képzésfejlesztésnek nyitottnak kell lennie az újra; folytatnia kell azokat a jó gyakorlatokat, amelyek a képzés és a szakma közötti szoros, élő kapcsolatot erősítik elő; együtt kell működnie a hallgatókkal, a piaci szereplőkkel és a szakmai szervezetekkel; a szakma oktatásra vonatkozó visszajelzéseire; nyitottnak kell lennie azokra a globális kihívásokra, amelyek keresik - helyi, lokális szinten is - a választ a szakmát és a társadalmat leginkább foglalkoztató kérdésekre. ©

8. ábra/ Fig. 8: A Tájépítészeti, Településtervezési és Díszkertészeti Intézet képzési struktúrája és az egyes szakokra évenként felvett hallgatói létszámok / The training structure of the Institute of Landscape Architecture, Urban Planning and Garden Art, and the number of students admitted to each course per year

Field work (geodetic survey, field analysis, landscape heritage inventory, tree inventory, etc.) may also be part of the studio. An effective form of collaborative learning is the organisation of joint design studios with peer students in related programmes of partner institutions, which can be either domestic or international, depending on the participants. Some of the studio weeks are replaced by field trips, but these can occasionally be organised in addition to the studios. Field trips, whether at home or abroad, are aimed at completing a specific technical programme related to a given semester or subject (e.g. visits to factories, tree and perennial nurseries, heritage gardens, hiking in nature reserves, site visits to implemented best design practice projects, etc.).

Regular participation in national and international design competitions, summer universities, workshops, participatory design and physical work provide that practical knowledge, which make problem solving similar to real professional projects and act as motivating force. The occasional or regular invitation of local and foreign visiting experts to teach a given subject provides a broad professional perspective for understanding and addressing current challenges.

The task of landscape architects is to create a liveable and sustainable habitat. The educational task is to ensure, in partnership with economic actors, that the training offered is adapted to the needs of the economy, by appropriately adjusting the institutional system, the training structure, and the number of students admitted.

The intertwining of education, research and professional practice is essential for a successful and competitive training development, as our profession rests on these three strongly interacting and symbiotic pillars.

Competitive and professionally effective training development must be open to new ideas; pursue good practices that foster a close and living link between training and the profession; engage with students, market actors and professional organisations, to listen to their feedback on education; and be open to the global challenges, at local, regional and national level, that concern the profession and society the most. ©

This work is licensed under Creative Commons 4.0 standard licenc: CC-BY-NC-ND-4.0.

- 1 Barbara Birli; Ellen Fetzer (2019): *Az európai tájépítész oktatás 100 éve - a szakmaalapító úttörők jelentősége és szerepük a jövőképfomálásában* 4D Tájépítészeti és Kertművészeti Folyóirat 53. sz. 22-27, 24
- 2 Mőcsényi Mihály (1993): *Tájépítészeti munkásságom*. Doktori Disszertáció Tézisei. Magyar Tudományos Akadémia Könyvtára, Budapest
- 3 Mőcsényi Mihály (1959): *Zöldterületek városklíma javító szerepe*. Doktori disszertáció, 5.
- 4 Mészáros Tamás (2009): *A 90 éves Mőcsényi Mihály köszöntése* In: Fatsar Kristóf (szerk): *MMXC Mőcsényi Mihály - Kilencven év*. Budapesti Corvinus Egyetem, Tájépítészeti Kar, Budapest, 10.
- 5 Jámbor Imre (2003): *A tájépítészeti oktatás múltja és jelene*. In: Zalayné K. Éva, B. Ormos Ilona, Glits Márton, Sáray Tamás, G. Tar Imola, Hámori Zoltán (szerk, 2003): *150 év a kertésztudományi, élelmiszertudományi és tájépítészeti oktatás szolgálatában 1853-2003*, 137-138.
- 6 Mőcsényi, 1993
- 7 Mőcsényi, 1993
- 8 <https://iflaeurope.eu/index.php/site/general/history-of-ifla-europe>
- 9 Fekete Albert (2022): *Gedai Gusztáv; Hornyák Márton Kertészeti Egyetem 1853-1978*, Budapest, KÉE
- 10 Jámbor Imre, Demjén István, Perjés András, Szügyi Edit
- 11 Csemez Attila (2007): *15 éves a Tájépítészeti Kar 1992-2007*, Budapesti Corvinus Egyetem, Tájépítészeti Kar, 17.
- 12 Richard Stiles (2017): *LeNotre - The European Council of Landscape Architecture Schools and beyond ... 4D Tájépítészeti és Kertművészeti Folyóirat*, 45. szám 19-33.
- 13 *Text of the European Landscape Convention/Hungarian, 2000*. <https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=09000016802f3faf>
- 14 Csemez Attila; Csima Péter, Fekete Albert, Jámbor Imre, Schneller István (2017): *Tájépítészeti felsőfokon - 25 éves a Tájépítészeti és Településtervezési Kar*, Szent István Egyetem, 17.
- 15 [220728_List_of_Schools_and_Programmes_Recognised_by_IFLA_Europe_status_JULY_2022.pdf](https://iflaeurope.eu/220728_List_of_Schools_and_Programmes_Recognised_by_IFLA_Europe_status_JULY_2022.pdf) (iflaeurope.eu)